

ТИБЕТ И ТА ЈА ФРЛАТ К

Последниве седмици кинеското Народно собрание како приоритетна точка за разгледување на дневен ред го има воениот буџет. Статистички гледано тој е за 17 проценти повисок од минатогодишниот и изнесува повеќе од 57 милијарди долари. Цел е да се зголемат личните доходи на вработените во воениот сектор, што би придонело за поголема мотивација, лојалност и посветеност кон кинеската армија и држава. Голем дел од средствата се издвоени и за трошоците за обука на војниците и за нивно соодветно образование.

Официјален Пекинг одбива да признае дека одредена сума од тие 57 милијарди долари ќе бидат издвоени за дополнително воено опремување. Објаснувањата од кинеското Министерство за одбрана одат во насока на тоа дека Кина и натаму е земја со ограничена воена моќ, која исклучително е наменета за зачувување на независноста, суверенитетот и територијалниот интегритет и дека таквата поставеност на Кинеската народна армија не претставува закана за ниту една земја, како во регионот, така и пошироко во светот.

За тоа дека сè ова е и практично издржано, кинеските власти додаваат дека минатогодишниот буџет на земјата изнесувал само 1,4 проценти од бруто домашниот производ, за разлика од САД кои имаат 4,6 проценти, Британија 3 проценти, Франција 2 и Русија 2,6 проценти од националниот производ. Други агенции, пак, објавуваат податоци, според кои, воениот буџет на Кина е за десет пати помал од американскиот.

БЕСПРЕКОРНО ВО ОДБРАНА НА КИНЕСКИОТ СУВЕРЕНИТЕТ

Ширењето на западната Алијанса кон истокот неспорно внесе вознемиреност кај руските и кај кинеските власти. Нивото на тревога одамна го достигна највисокиот степен. Москва и Пекинг почнаа да развиваат нова стратегија за одбрана од западната воена експанзија. Веќе премногу е мека употребата на зборот студена војна во едни вакви околности. Почнаа да се надминуваат релациите, кои беа карактеристични за периодот пред деведесеттите години на минатиот век.

Светот влегува во фаза на мултиполарност во геостратешка и воена смисла на зборот. САД и Русија повеќе не се единствените држави кои се тркаат за постигнување на престижот. Последниве десет години сè поголема ангажираност на тој план, преку издвојување огромни буџетски средства за финансирање на вооружениот потенцијал, пројавија и Иран, Северна Кореја, Индија, Пакистан... Тие се вброија во групата на нуклеарни сили. Овие земји станаа едни од најекспонираните во светските медиуми, кои истовремено добија и низа препораки и забелешки

да престанат со развојот на нуклеарните потенцијали. Но, наместо стопирање на програмите, тие навестуваат продолжување.

Западниот свет веќе не е осамен во големината на воениот потенцијал. Тој доби сериозен противник и ривал, кој претставува и потенцијален непријател во некои идни судири.

КИНА СЕ ВООРУЖУВА ЗАРАДИ ТАЈВАН И ТИБЕТ!?

Народна Република Кина е земја која, исто така, го следи овој тренд. Разликата во нејзината стратешка игра се состои во малата заинтересираност за светските случувања и пасивниот однос кој го има во поглед на кризите во Ирак, во Авганистан или на Балканот. Но, тоа не значи дека Пекинг е само нем набљудувач на геополитичките настани. Во прв момент се добива впечаток дека Кина е преокупирана само со тајванското и тибетското прашање, дека политиката која ја води е скон-

ЈВАН ТРЕБА ДА ИНА НА КОЛЕНА

ХРОНОЛОГИЈА НА КИНЕСКО-ТИБЕТСКИТЕ ОДНОСИ

тен под кинески суверенитет, а четири години подоцна, во 1911 година, по уривањето на кинеската династија Чинг, била прогласена независност. Во 1950 година кинеската Црвена армија тргна на долг марш до Тибет. Од локалните власти Пекинг барал признавање на кинескиот суверенитет и препуштање на одбранбената политика, а за возврат бил ветен висок степен на автономија. Преговорите пропаднале затоа што властите во Тибет не се согласиле со понуденото. Во октомври истата година 40.000 кинески војници ја преминале границата, но целата операција се одвивала тајно, без многу информации за светските гласила. Она што се појавило во печатот е дека Кина ги ослободила Тибетанците од империјалистичкиот јарем. Владата на областа се обидува да го изнесе проблемот пред ООН, но ниту една моќна држава не била подготвена тоа да го стори. Истата година шеснаесетгодишниот Далај Лама бил избран за државен поглавар на Тибет. Оттогаш

Тибет е планинско подрачје во Кина, едно од најретко населените во светот. И покрај тоа што има површина од 1,2 милиони километри квадратни, во средината на XX век имал само три милиони жители. Во 1950 година Кина навлегла на негова територија, но меѓународната јавност била малку заинтересирана за тоа, поради Корејската војна.

Инаку, низ историјата Тибет е познат како самостојно кралство, а под влијание на Кина се нашло дури во XVIII век. Контролата на Пекинг врз него траела до 1904 година, кога Британија извршила инвазија од Индија.

Согласно Договорот меѓу Британија, Кина и Русија од 1907 година, Тибет привремено бил вра-

гаш наваму нештата се познати. Во годините кои следуваа беа распоредени моќни кинески сили во западните и во јужните делови на Тибет, со што е завршена окупацијата. Во 1959 година Американците ги поттикнале нередите кога избило и востание, но кинеските власти успешно се справиле со бунтот. Далај Лама го напуштил Тибет и заминал во егзил во Индија, а Кина ја распушти тибетската Влада и го поставил Панчен Лама за претседател на регионот.

До ден денес Пекинг е обвинуван за континуирано кршење на човековите права во Тибет, но кинескиот режим не отстапува од политиката дека тој регион е составен и неотуѓив дел од државата.

центрирана на зачувување на територијалниот интегритет со овие спорни области.

Сепак, тоа е само навидум така. Огромните материјални вложувања во кинеската одбранбена сфера јасно покажува дека азискиот гигант се подготвува да го преземе континенталниот престол, кога е во прашање развојот на воениот потенцијал. Ова предизвикува огромна загриженост кај западните земји, пред сè, САД, кои во перспектива гледаат закана за нејзиниот суверенитет, стабилност, економија. Сега сè се сведува на реторички и дипломатски забелешки од Вашингтон на сметка на Пекинг, кои се однесуваат на почитување на човековите права и слободи на малцинските заедници во Кина.

Но, кинеските власти тука препознаваат класичен американски обид за внатрешна дестабилизација на државата, преку системот "раздели па владеј". Тајван и Тибет се добар тест за кинеската цврстина и одлучност. Светот сега е свртен токму кон тие области. Кина не сака ниту да слушне за некакви преговори околу нивниот статус, кој тие го посакуваат, ниту е подготвена на некакви компромисни чекори. Одговорот на Пекинг би бил само преземање воена операција, употреба на сила доколку населението на островот и спорната кинеска провинција се решат на чекори по примерот на Албанците од Косово или оние од Кавказите.

ЗАРАДИ ТИБЕТ МОЖЕН ЗАПАДЕН БОЈКОТ НА ОЛИМПИСКИТЕ ИГРИ ВО ПЕКИНГ

се наведени и во еден од последните извештаи на Пентагон.

Пекинг професионално ја има развиено т.н. одбранбена стратегија фокусирана на пограничните подрачја, која опфаќа и потенцијална американска интервенција во Тајванскиот залив. За таа цел конструирани се ракетни проектили, кои во случај на војна можат да достигнат до цели на било која точка од американската територија. Процентите говорат дека со ваква поставеност на Кинеската армија, која го следи со-

факт кој јасно укажа дека тие се способни да го "приземјат" секое такво тело.

Што се однесува до компјутерската технологија, одамна е познато дека кинеските хакери најчесто упаѓаат во мрежите на американските компании. Во иднина тоа може да биде огромна опасност за американската внатрешна стабилност и безбедност. Но, она што предизвикува најголема загриженост во американската администрација е тоа што Пекинг воопшто не е транспа-

Ваквиот развој на настаните е една од основите за драматичен развој на кинеските воени и нуклеарни капацитети.

КИНА СÈ ПООПАСНА ЗА ЗАПАДНИОТ СВЕТ

Кинеските вооружени сили веќе располагаат со модерни подморници на атомски погон, потоа со ловечки авиони без пилоти и со софистицирани стратегиски ракети. Овие показатели

времениот техничко-технолошки напредок, таа може активно да учествува во судири за туѓи ресурси и територии.

Западот е особено загрижен за последните активности на Кина во вселенскиот и во кибернетичкиот простор. Денес кинеските ракети се во состојба да ја урнат секоја непријателска ракета, па и сателитите во Вселената, кои ги имаат поставено Американците. Пред една година Кинезите уништија еден свој сателит, кој се користеше за метеоролошки потреби,

Неодамна прогласената независност на Косово ја зголеми загриженоста на Пекинг за состојбите во Тибет. Кинеските власти како да го видоа косовскиот случај во сопствениот двор.

Иако севкупниот западен свет повторуваше дека балканскиот проблем нема да претставува поттик за другите спорни области во светот, сепак кинеските лидери стравуваат дека токму истото може да им се случи на југозападот од земјата.

рентен кога станува збор за воените расходи.

Од друга страна, пак, Кина вешто се обидува да ги прикрие и воените цели кон кои се стреми, за разлика од позицијата на Пентагон кој отворено, јасно и гласно ја соопштува стратегијата за наредниот краткорочен или долгорочен период. Со тоа намерите на кинеските државни власти остануваат непознаница за американската надворешна политика. Како обид за приближување на ставовите меѓу Пентагон и кинеското Министерство за одбрана,

ТАЈВАН - ЗАЛОЖНИК НА АМЕРИКАНСКО-КИНЕСКИТЕ ОДНОСИ

Од 1949 година островот Тајван функционира како независна држава, иако не е признат од државите во светот. Себеси се нарекува Република Кина, но властите во Пекинг не ја признаваат Владата во Тајпеј и островот го сметаат за составен дел од својата територија.

Првите населувања се забележани во VII век, а како кинеска територија се смета од XIII век. Низ историјата Тајван бил неколку пати освојуван, прво од Португалците, потоа од Холанѓаните, а во XVII век таму на власт дошла кинеската династија Минг. Во 1895 година островот ѝ припаднал на Јапонија. По поразот на Токио во Втората светска војна, Тајван ѝ бил вратен на Кина. Но, американската надворешна политика му дала полна поддршка на Куоминтангот и оттогаш почнуваат проблемите во односите меѓу Пекинг и Тајпеј.

И покрај тоа што Тајван е политички изолиран, сепак неговата економија денес е една од најразвиените во светот. Населението на Тајван, главно, го сочинуваат Кинези, потомци на првите доселеници од областите Фуџијан и Гуангдонг. Сите зборуваат на стандарден кинески јазик или на неговите дијалекти.

Вашингтон веќе ја предложи т.н. жешка линија меѓу двата воено-безбедносни ресора. Со тоа би се избегнале недоразбирањата меѓу двете земји и потенцијалните можности за билатерални воени кризи. Но, Пекинг на тоа возвраќа ладно, со објаснување дека станува збор само за уште еден американски обид за мешање во внатрешно-политичкиот систем на Кина.

ЌЕ ОСТАНЕ ЛИ КИНА БЕЗ ОЛИМПИЈАДАТА?

Покрај недоразбирањата со САД, Кина почна отворено да се конфронтира и со ЕУ околу последните случу-

вања во провинцијата Тибет. Властите во Пекинг упатија остра порака до Брисел да престане да се меша во нејзините внатрешни работи.

"Тибетското прашање не треба да го интересира никого надвор од Кина" - е прецизниот одговор од кинеското Министерство за надворешни работи. Ваквата реакција следеше откако шефовите на дипломатиите на ЕУ го изнесоа ставот дека кинеското насилство во Тибет треба да престане и дека постапувањето со уапсените лица мора да биде во рамките на меѓународните стандарди. Но, Кина смета дека тоа само ги поттикнува Тибетанците на сепарација, а не го решава спорот.

Заради целата ситуација и конфликт-

ната состојба меѓу Кина и западните земји под знак прашање се доведува и учеството на европските земји и САД на претстојната Олимпијада во Пекинг.

Доколку состојбите во Тибет не се смират, дел од европските политички актери заткулисно најавија бојкот на најмасовното спортско натпреварување во историјата. Многумина ова го протолкуваа како непотребно разлутување на кинескиот бик, кој може да предизвика многу проблеми на геополитичката сцена. Треба предвид да се има и фактот за растот на кинеската економија и стопанство, кои се сè присутни на светските пазари. Тоа е неодминлив факт, кој не смее да биде отфрлен.

ADNAN REISEN
STUTTGART

Informacii
od 900 до 2100
Büro Stuttgart
Tel. 0711 / 8 17 78 72
Fax 0711 / 8 17 78 73
Mobil 0171 / 5 46 32 20
www.dautoski.de

70469 STUTTGART - Leobenerstr. 33 - FEUERBACH

Freiburg
OFFENBURG
KARLSRUHE
STUTTGART
ULM
AUGSBURG
MÜNCHEN
KUMANOVO
SKOPJE
GOSTIVAR
KICEVO
VERBINDUNG MIT
SPOJUVANJE SO
STRUGA PRILEP
OHRID BITOLA

Adnan Reisen
Büro Kicevo
Tel./Fax: 045 / 228 630
Mobil 075 / 742 721
070 / 711 788
Büro Freiburg
Tel. 0781 / 500 235
Mob. 0170 / 411 76 93
Büro Offenburg
Tel. 0781 / 17 48
Sekoja sreda, petok i nedela
Germanija - MAKEDONIJA
Sekoja sreda, sabota i nedela
Makedonija - GERMANIJA